

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ КОМУНАРСЬКОГО РАЙОНУ
ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«КОМУНАРСЬКИЙ РАЙОННИЙ ЦЕНТР МОЛОДІ ТА ШКОЛЯРІВ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Закладу позашкільної
освіти «Комунарський районний
центр молодів та школярів»
Запорізької міської ради

08.2023 № 67-0
Директор ЗПО «КРЦМтаШ» ЗМР
Михайло ХВАСТИК

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
Декоративно-ужиткове мистецтво

1 рік навчання

початковий рівень - 1 рік
основний рівень – 2 роки

м. Запоріжжя – 2023

Укладач:

Барищенко Вікторія Олегівна – керівник гуртка художньо-естетичного напрямку «Сувенірна майстерня» Закладу позашкільної освіти «Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради.

Рецензенти:

Донченко Тетяна Петрівна - методист Закладу позашкільної освіти «Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради;

Тригуб Наталія Григорівна - методист Закладу позашкільної освіти «Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність навчальної програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку (декоративно-ужиткове мистецтво) полягає в тому, що декоративно-ужиткове мистецтво є невід'ємною частиною художньої культури, воно єднає минуле із сьогоденням, зберігаючи національні художні традиції. Цей вид мистецтва належить до сфер створення матеріальних та духовних цінностей і є потужним джерелом досвіду людства, яке живить сучасну художню культуру. Декоративно-ужиткове мистецтво оточує нас всюди, в побуті, на вулиці, в мистецькому просторі. Вихованцям гуртка буде цікаво вивчати навколишній світ, знайомитись з предметним середовищем крізь призму декоративно-ужиткового мистецтва, також буде корисно дізнатися більше про культуру рідного краю, її розвитку у мистецтві.

Метою навчальної програми є надати можливість вихованцям відчутти себе творцем мистецтва, здобути нові навички, дізнатися більше цікавого про культуру своєї країни, сприяти формуванню та розвитку різнобічно розвиненої особистості із стійкою потребою у саморозвитку та самореалізації, навчити дитину спілкуватися з однолітками.

Основні завдання програми полягають у формуванні певних життєвих компетентностей вихованців, а саме:

- пізнавальної - ознайомити із декоративно-ужитковим мистецтвом України, багатством та різноманітністю його видів, засобами художньої виразності, надати знання з основ образотворчої грамоти;
- практичної - навчити працювати в різних техніках, створювати предмети декоративно-ужиткового мистецтва;
- творчої - розвинути естетичний та художній смак дитини, творчі здібності, образне мислення, виховати духовно багату особистість;
- соціальної - допомогти вихованцям у професійному самовизначенні, розвинути позитивні якості особистості (працелюбство, наполегливість у

досягненні мети, відповідальність за результат власної діяльності), дати можливість розвивати не тільки креативні навички, а й вчитися спілкуватися з іншими.

Програма побудована таким чином, що дозволяє кожну тему вивчати поглиблено та з урахуванням їх взаємозв'язку. До програми включені наступні теми:

- основи образотворчої грамоти;
- декоративний розпис;
- писанкарство;
- ліплення з пластичних матеріалів;
- паперопластика;
- традиційні та сучасні види декоративно-ужиткового мистецтва.

Специфіка програми полягає у тому, що в ній поєднано розмаїття видів декоративно-ужиткового мистецтва як окремих дисциплін, враховуючи вік вихованців. Особливий акцент у змісті програми зроблено на послідовне засвоєння мистецьких стилів та явищ художньої культури через практичне застосування видів та технік декоративно-ужиткового мистецтва у виготовленні стилізованих виробів, присвячених певному періоду української історії, починаючи з давніх часів і до сьогодення. Зміна видів творчої діяльності дозволяє не згаснути інтересу до занять та робить процес навчання більш ефективним.

Методичні рекомендації до організації освітнього процесу

Основною формою організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності є групові та індивідуальні заняття, які проводяться з використанням ігрових та інтерактивних технологій, таких як взаємоаналіз результатів діяльності вихованців, виставок, конкурсів, віртуальних екскурсій, тощо.

Програма передбачає такі основні види художньої діяльності вихованців на заняттях: сприймання (естетичне сприймання дійсності, сприймання мистецтва); практична художня діяльність (творча, репродуктивно-творча).

Так, на заняттях гуртка, рекомендовано впроваджувати наступні форми, та прийоми навчання:

- словесні: бесіда, розповідь-пояснення, дискусія, інструктаж;
- наочні: ілюстрування, демонстрація;
- практичні: тренувальні вправи, індивідуальні та творчі завдання;
- дослідницькі (пошук матеріалів для виробів, інформації для повідомлення, зразків для роботи, власні спостереження для самостійної роботи).

Навчальна програма реалізується у гуртках спрямованих на вихованців віком від 6 до 12 років.

Програма включає два освітні рівні навчання: початковий рівень, розрахований на 1 рік навчання – 144 год. на рік (4 год./тиждень); основний рівень, розрахований на 2 роки навчання: перший рік навчання – 216 год. на рік (6 год./тиждень); другий рік навчання – 216 год. на рік (6 год./тиждень).

Початковий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	1	2
2.	Витоки декоративно-ужиткового мистецтва	2	6	8
3.	Композиція	4	8	12
4.	Кольорознавство	2	6	8
5.	Розпис, як вид декоративно-ужиткового мистецтва	8	20	28
6.	Писанкарство в Україні	4	8	12
7.	Ліплення	4	18	22
8.	Паперопластика як вид декоративного мистецтва	1	3	4
9.	Аплікація	1	5	6
10.	Оригамі	2	6	8
11.	Робота з природним матеріалом	2	9	11
12.	Плетіння	2	9	11
13.	Флористика	2	8	10
14.	Підсумок	-	2	2
Разом		35	109	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета та завдання гуртка. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Санітарно-гігієнічні норми та правила безпеки праці на заняттях. Організація робочого місця. Основні види декоративно-ужиткового мистецтва.

2. Витоки декоративно-ужиткового мистецтва (8 год.)

Теоретична частина. Мистецтво давніх часів України. Трипільська культура. Орнаменти трипільської кераміки.

Практична частина. Створення легких орнаментів у трипільському стилі на папері.

3. Композиція (12 год.)

Теоретична частина. Поняття композиції. Вибір формату. Центральна статична композиція. Засоби виразності. Мотиви та елементи композиції. Графічність: крапка, лінія, силует, кольорова пляма, ажурне зображення.

Практична частина. Навчальні вправи, творчі завдання на визначення композиційного центру «Сонечко», «Букет», «Зірочки», «Нічне небо» (матеріал на вибір). Гармонійне розташування на аркуші паперу масивних та витончених частин зображення (композиції на вибір: «Жучки рогачі», «Павучки на павутинці», «Повітряний змій»). Графічна композиція «Квітка», «Дерево», «Камінь».

4. Кольорознавство (8 год.)

Теоретична частина. Основні кольори, змішування кольорів, поняття фону.

Практична частина. Тренувальні вправи. Композиція із використанням трьох основних кольорів. Малювання гуашшю на кольоровому папері (композиції на вибір: «Папужки» «Повітряні кулі», «Бузковий вечір»).

5. Розпис, як вид декоративно-ужиткового мистецтва (28 год.)

Теоретична частина. Види декоративного розпису. Реалістичне та стилізоване зображення. Орнамент. Настінний хатній розпис різних регіонів України. Сміслові ознаки народного розпису. Мотиви розпису. Крапковий розпис. Витоки крапкового розпису. Техніка крапкового розпису. Крапковий розпис на кольоровому фоні. Майстри декоративного розпису. Творчість Марії Приймаченко.

Практична частина. Закладка зі стилізованим орнаментальним розписом. Композиції на теми «Осіньна казка», «Дерево життя». Підготовка та проведення виставки робіт вихованців. Виконання композиції до зимових свят в техніці крапкового розпису на кольоровому фоні. Підготовка та проведення виставки робіт вихованців. Композиція за мотивами Марії Приймаченко «Фантастичні тварини», «Казкові персонажі». Підготовка та проведення виставок робіт вихованців.

6. Писанкарство в Україні (12 год.)

Теоретична частина. Історія писанкарства, як виду декоративно-ужиткового мистецтва. Українські дослідники та колекціонери писанок. Звичай та обряди, пов'язані з виготовленням та використанням писанок. Крашанки та крапанки. Інструменти та матеріали для роботи. Символіка кольорів. Різновиди орнаментованих яєць. Основи - заготовки для великодніх яєць із натурального яйця, дерев'яні та пластмасові.

Практична частина. Виконання оздоблення пласкої пасхальної композиції мотивами трипільських орнаментів. Виготовлення крашанки, писанки-крапанки на папері. Малювання крапанок різного кольору (двоколірна, чотирьохколірна). Підготовка та проведення виставки робіт вихованців.

7. Ліплення (22 год.)

Теоретична частина. Ліплення з пластиліну. Поняття, види та властивості пластичних матеріалів. Матеріали та інструменти. Правила підготовки

пластиліну до роботи. Ліплення із солоного тіста. Солоне тісто, як пластична маса. Особливості роботи з тістом. Інструменти.

Практична частина. «Малювання пластиліном». «Мозаїка» з пластиліну. Формування простих плоских геометричних форм із солоного тіста та подальше їх декорування. Ліплення «равликів», спіральок, хвильок, плетінок, «миколайчиків».

8. Паперопластика як вид декоративного мистецтва (4 год.)

Теоретична частина. Види паперопластики. Способи обробки паперу. Матеріали та інструменти.

Практична частина. Виготовлення нескладних об'ємних виробів для оздоблення приміщень (кактуси, квіточки, метелики тощо).

9. Аплікація (6 год.)

Теоретична частина. Види аплікації. Техніка виконання. Матеріали та інструменти.

Практична частина. Аплікація із рваних клаптиків кольорового паперу на площині. Об'ємна аплікація із кольорової плівки або кальки (ліхтарик).

10. Оригамі (8 год.)

Теоретична частина. Витоки мистецтва «оригамі». Терміни та умовні позначки. Базові форми «Трикутник», «Млинець», «Повітряний змій».

Практична частина. Виготовлення виробів на основі базових форм «Трикутник», «Млинець», «Повітряний змій».

11. Робота з природним матеріалом (11 год.)

Теоретична частина. Поняття про природний матеріал, загальні відомості про його різновиди. Види робіт із природного матеріалу. Правила безпеки при роботі з природним матеріалом.

Практична частина. Творчі зустрічі із художниками та народними майстрами. Спостереження природи. Збір та обробка природного матеріалу

(листя, квіти, шишки, жолуді, каштани, насіння тощо). Виготовлення плоских та об'ємних виробів на теми навколишнього життя (звірята в зоосаді, рибка в акваріумі, казкові квіти).

12. Плетіння (11 год.)

Теоретична частина. Витоки плетіння. Функціональні особливості плетених виробів. Сировина, матеріали та інструменти. Плетіння із кукурудзиння. Плетені сувеніри. Ляльки-мотанки - історія та сучасність.

Практична частина. Виготовлення плетених сувенірів. Плетіння ляльки-мотанки.

13. Флористика (10 год.)

Теоретична частина. Поняття флористики. Інструменти та матеріали. Умови зберігання сировини та підготовка її до роботи. Флористичні техніки. Види флористичних робіт.

Практична частина. Складання композицій із засушених рослин. Виготовлення листівок та панно методом площинної аплікації за підготовленими сюжетами. Колективна робота за обраним сюжетом. Підготовка та проведення виставки робіт вихованців.

14. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підведення підсумків. Виставка кращих творчих робіт за навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- правила безпеки під час занять та на перервах;
- основні види декоративно-ужиткового мистецтва;
- правила користування художніми матеріалами та інструментами;
- мистецтво давніх часів України та трипільської культури;
- історію писанкарства;
- прийоми, техніки втілення образів у художній формі;
- різницю між реалістичним та стилізованим зображенням;
- розуміння основи композиції, її мотиви та елементи;
- основні кольори та правила їх змішування;
- поняття, види та властивості пластичних матеріалів;
- види паперопластики та способи обробки паперу;
- витoki мистецтва «оригамі», терміни та умовні позначки;
- природний матеріал та види робіт з нього.

Вихованці мають вміти:

- спостерігати природу і стилізувати природні форми;
- аналізувати форму предметів, визначати їх особливості;
- знаходити композиційне рішення, визначати мотив та головне в композиції;
- визначати особливості трипільського орнаменту;
- виконувати композиції в техніці крапкового розпису;
- виготовляти крашанки та крапанки;
- підбирати засоби і матеріали для створення пластичного образу;
- використовувати елементарні прийоми паперопластики для створення нескладних об'ємних виробів;
- виконувати площинні та об'ємні аплікації;

- виконувати вироби на основі засвоєних базових форм оригамі;
- збирати та обробляти природний матеріал, виконувати з нього сувеніри та флористичні композиції.

Вихованці мають набути досвід:

- створення художнього образу за допомогою матеріалів і технік, передбачених програмою початкового рівня;
- роботи в групі чи в парі при виконанні спільного творчого завдання;
- аналізу творів декоративного мистецтва.

Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	2	3
2.	Витоки декоративно-ужиткового мистецтва	1	8	9
3.	Композиція	4	14	18
4.	Кольорознавство	4	12	16
5.	Слобожанський розпис	8	28	36
6.	Символіка в писанкарстві	8	28	36
7.	Ліплення	6	30	36
8.	Об'ємні вироби з паперу	2	8	10
9.	Квілінг	2	6	8
10.	Оригамі	2	6	8
11.	Плетіння зі смужок тканини	3	11	14
12.	Колаж	2	4	6
13.	Флористика	3	11	14
14.	Підсумок	-	2	2
Разом		46	170	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Мета та завдання гуртка. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Санітарно-гігієнічні норми та правила безпеки праці на заняттях. Організація робочого місця. Осередки народного мистецтва в Україні.

2. Витоки декоративно-ужиткового мистецтва (9 год.)

Теоретична частина. Скіфська культура. «Звірячий стиль» скіфського золота.

Практична частина. Відвідування краєзнавчих та історичних музеїв, тематичних та художніх виставок. Замальовки скіфських орнаментів. Орнаментальна композиція «Скіфське золото», закладки для книги з скіфським орнаментом.

3. Композиція (18 год.)

Теоретична частина. Композиційні прийоми. Симетрія, асиметрія. Статика, динаміка, правила передачі спокою та руху. Фактура. Текстура.

Практична частина. Тренувальні вправи. Симетрична композиція «Дерево Життя» (витинанка). Статична композиція «Дім», «Вітрячок», «Вежа» (аплікація). Динамічна композиція «Вітер», «Хвилі».

4. Кольорознавство (16 год.)

Теоретична частина. Кольорове коло. Основні та додаткові кольори. Насиченість кольору. Теплі та холодні кольори. Розтяжка кольору.

Практична частина. Тренувальні вправи. Композиції у теплих та холодних тонах із виконанням розтяжок кольору «Соняхи», «Космос».

5. Слобожанський розпис (36 год.)

Теоретична частина. Слобожанський (старобельський) розпис - техніка пальцевого розпису. Характерні особливості. Технологічні карти. Творчість народних митців Ганни Собачко-Шостак, Параски Власенко.

Практична частина. Навчальні вправи: «Квіти», «Бутони», «Листя», «Ягоди», «Зернятко». Виконання композиції в техніці слобожанського розпису на кольоровому фоні (теми за вибором). Підготовка та проведення виставки робіт вихованців. Майстри декоративного розпису. Виконання декоративних композицій «Осіннє диво», «Журавлики».

6. Символіка в писанкарстві (36 год.)

Теоретична частина. Поняття про символ. Основні символи в писанкарстві. Символіка кольорової гами. Типи писанок за побудовою орнаменту. Геометричні поділи писанки. Технологія виконання писанки. Інструменти та матеріали. Геометричні візерунки у вигляді безконечника, меандру, зигзагу.

Практична частина. Виготовлення писанок за мотивами скіфських орнаментів (вертикальні й хвилясті мотиви, сітки, трикутники, квадрати і розетки, ромби, пальмети й кола). Технологія виконання писанки. Написання писанки «сорококлинєць», «саквибесаги», «циганські дороги». Підготовка та проведення виставки робіт вихованців.

7. Ліплення (36 год.)

Теоретична частина. Ліплення з солоного тіста. Рецептuru приготування солоного тіста. Умови зберігання сировини та готових виробів. Фарбування виробів із пластичних матеріалів. Ліплення з пластиліну. Поняття, види та властивості пластичних матеріалів. Матеріали та інструменти. Правила підготовки пластиліну до роботи. Ліплення з полімерної глини. Специфіка роботи із полімерною глиною. Інструменти. Текстурний ефект на виробах із глини.

Практична частина. Ліплення фігурок тварин у стилі Марії Приймаченко (олень, птахи, лев, кабан). Підготовка та проведення виставки робіт вихованців. Ліплення з пластиліну. Створення архітектурних елементів. Створення текстурного ефекту за допомогою інструментів для пластиліну, зубочистки, тощо. Ліплення з полімерної глини. Ліплення прикрас у стилі скіфських ювелірних виробів. Оздоблення декоративними деталями предметів побуту (рамок, вазонів, тощо). Створення текстурного ефекту за допомогою мішковини, сітки, виделки тощо.

8. Об'ємні вироби з паперу (10 год.)

Теоретична частина. Створення простих геометричних форм із паперу. Технологія виконання прорізів.

Практична частина. Виготовлення простих геометричних форм: куб, циліндр, конус.

9. Квілінг (8 год.)

Теоретична частина. Мистецтво «квілінг» у сучасному світі. Історія його появи. Базові форми «Крапелька», «Коло», «Пелюстка».

Практична частина. Виготовлення простих фігур «Крапелька», «Коло», «Пелюстка». Створення квітки за допомогою простих форм на аркуші паперу.

10. Оригамі (8 год.)

Теоретична частина. Мистецтво «оригамі» у сучасному світі. Базові форми «Подвійний трикутник», «Подвійний квадрат», «Птах».

Практична частина. Виготовлення виробів на основі базових форм «Подвійний трикутник», «Подвійний квадрат», «Птах». Колективна композиція у техніці «Оригамі».

11. Плетіння зі смужок тканини (14 год.)

Теоретична частина. Плетіння із шнурів, стрічкових матеріалів. Плетені сувеніри. Характеристика способів плетіння на натягнутій основі.

Практична частина. Плетіння декоративної серветки зі смужок тканини. Плетіння косичок та в'язання простих вузликів зі шнурочків. Плетіння плаского браслету. Плетіння браслетів з атласних стрічок. Виготовлення квітів, листочків на тканій основі зі стрічок.

12. Колаж (6 год.)

Теоретична частина. Поняття «колаж». Історія колажу. Типи колажу. Основа для виготовлення колажу. Інструменти та матеріали. Поєднання сюжетної й орнаментальної частини в гармонійне ціле.

Практична частина. Колаж із текстилю, мережива, гудзиків, хутра тощо («Скіфська пектораль», «Сармат на коні», «Побутові сюжети»).

13. Флористика (14 год.)

Теоретична частина. Поняття флористики. Інструменти та матеріали. Умови зберігання сировини та підготовка її до роботи. Флористичні техніки. Види флористичних робіт.

Практична частина. Складання композицій із засушених рослин. Виготовлення букетів. Колективна робота за обраним сюжетом. Підготовка та проведення виставки робіт вихованців.

14. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підведення підсумків. Виставка кращих творчих робіт за навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- знати осередки народного мистецтва в Україні;
- основні відомості про мистецтво Скіфської доби;
- основні композиційні прийоми;
- кольорове коло та властивості кольору;
- особливості Слобожанського розпису;
- основні символи в писанкарстві та технологію виконання писанки;
- специфіку роботи з різними пластичними масами;
- прийоми роботи з папером у техніках оригамі та квілінг;
- способи плетіння зі смужок тканини, із шнурів, стрічкових матеріалів;
- розуміти колаж як вид декоративно-ужиткового мистецтва.

Вихованці мають вміти:

- виконувати композиції, використовуючи засвоєні композиційні прийоми;
- використовувати прийоми пальцевого розпису;
- виконувати писанки «сорококлинець», «сакви-бесаги», «циганські дороги»;
- виконувати декоративне оздоблення поверхні виробів за ескізами у вивчених протягом року техніках;
- працювати із різними пластичними матеріалами, декорувати поверхню готових виробів;
- виконувати вироби з паперу у засвоєних техніках;
- працювати з текстильними матеріалами у засвоєних техніках.

Вихованці мають набути досвід:

- вміти працювати в групі;

- використання засвоєних художніх технік для створення декоративних виробів;
- аналізу та оцінювання творів декоративно-ужиткового мистецтва.

Основний рівень, другій рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	1	2
2.	Витоки декоративно-ужиткового мистецтва	2	8	10
3.	Композиція	4	14	18
4.	Кольорознавство	4	10	14
5.	Декоративний розпис	8	26	34
6.	Писанкарство	8	26	34
7.	Ліплення	6	30	36
8.	Об'ємні вироби з паперу	2	8	10
9.	Колаж	2	8	10
10.	Оригамі	2	10	12
11.	Підробки з природніх матеріалів	2	12	14
12.	Квілінг	2	8	10
13.	Вишивка	2	8	10
14.	Підсумок	-	2	2
Разом		45	171	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета та завдання гуртка. Ознайомлення з планом роботи на навчальний рік. Правила поведінки в колективі. Організаційні питання. Санітарно-гігієнічні норми та правила безпеки праці на заняттях. Організація робочого місця. Гончарство та кераміка в Україні.

2. Витоки декоративно-ужиткового мистецтва (10 год.)

Теоретична частина. Художнє мистецтво Київської Русі. Художні прийоми та мистецькі техніки. Орнаменти Київської Русі.

Практична частина. Замальовки орнаментів князівського одягу. Розробка орнаменту для віяла за зразками оздоблення виробів часів Київської Русі.

3. Композиція (18 год.)

Теоретична частина. Композиційні прийоми. Акцент. Замкнута та відкрита композиція. Елементарні закони і засоби перспективного зображення. Метричність. Метричний контраст форми та розмірів.

Практична частина. Композиція із використанням акценту: «Силует стародавнього міста», «Ліс». Безпредметні аплікації із кольорового паперу з геометричних фігур різного розміру.

4. Кольорознавство (14 год.)

Теоретична частина. Кольоровий контраст. Поняття хроматичних та ахроматичних кольорів. Монохромія. Поліхромія.

Практична частина. Малювання композицій аквареллю на білому папері: «Веселка», «Хмаринки». Малювання чорною та білою гуашшю на теми: «Туманний ранок», «Дощ». Аплікація з білого, сірого та чорного паперу «Тіні».

5. Декоративний розпис (34 год.)

Теоретична частина. Самчиківський розпис – вид традиційного народного мистецтва південно-східної Волині. Орнаментальні мотиви. Яворівський декоративний розпис. Яворівський розпис - вид традиційного народного мистецтва Львівщини. Технологія. Матеріали. Особливості композиції та характерні елементи декору. Майстри декоративного розпису. Найвідоміші майстри самчиківського розпису Олександр Пажимський, Віктор Раковський, Михайло Юзвук.

Практична частина. Замальовки орнаментів східного Поділля. Зооморфна композиція у стилі самчиківського розпису. Яворівський декоративний розпис. Замальовки елементів яворівського розпису (квіти ружі, зірки, віночки, качечки, кривульки, цяточки, рисочки тощо). Розпис макету скарбнички у стилі яворівського розпису. Майстри декоративного розпису. Композиції за мотивами творчості майстрів. Підготовка та проведення виставки робіт вихованців. Участь у творчих конкурсах.

6. Писанкарство (34 год.)

Теоретична частина. Природні барвники в писанкарстві. Використання природних барвників в писанкарстві. Поєднання воскової техніки та природних барвників. Механічні та електричні писачки. Символіка в писанкарстві.

Теоретична частина. Християнські та дохристиянські символи. Символ Богині у писанках України.

Практична частина. Виготовлення крашанки з відбитком листочка. Виготовлення 2-3 писанок з поєднанням різних технік. Виготовлення двоколірної та багатоколірної писанки. Символіка в писанкарстві. Виготовлення писанок з християнською символікою та символами Богині-Берегині. Підготовка та проведення виставки робіт вихованців.

7. Ліплення (36 год.)

Теоретична частина. Ліплення з пластиліну Види рельєфу. Технології виготовлення рельєфних зображень. Плановість рельєфного зображення, глибина, лінійна перспектива. Ліплення з полімерної глини. Розпис глиняних виробів ангобами. Фляндрівка. Ліплення із солоного тіста. Ліплення об'ємних форм на каркасі. Декорування.

Практична частина. «Древній Київ» - малюнок та рельєф із пластиліну на картоні. Ліплення з полімерної глини. Виготовлення «підсвічників». Розпис ангобами. Розпис фляндрівка. Підготовка та проведення виставки робіт вихованців. Участь у творчих конкурсах. Ліплення із солоного тіста. Композиція «Київська Русь» (макет стародавнього міста). Ріг достатку. Декоративна «сандаля». «Олюднені» фігурки тварин за мотивами народних казок.

8. Об'ємні вироби з паперу (10 год.)

Теоретична частина. Створення різних форм із паперу. Способи прорізування, згинання та згортання паперу для отримання потрібного об'єму.

Практична частина. Портрети князя, князівни, воїна, створення гірлянди за паперу для тематичного свята.

9. Колаж (10 год.)

Теоретична частина. Види колажу. Техніка виконання. Матеріали та інструменти.

Практична частина. Колаж зі старих журналів.

10. Оригамі (12 год.)

Теоретична частина. Мистецтво «оригамі» у сучасному світі. Спосіб створення «Метелика», «Серце», «Дракона».

Практична частина. Виготовлення виробів на основі засвоєної теорії «Метелик», «серце», «дракон».

11. Поробки з природних матеріалів(14 год.)

Теоретична частина Особливості роботи з природним матеріалом. Аналіз форми, кольору, фактури.

Практична частина. Створення віночка-прикраси. Виготовлення колажу з сушених рослин.

12. Квілінг (10 год.)

Теоретична частина. Історія квілінгу. Інструменти та матеріали. Техніка виготовлення плоских або об'ємних композицій зі скручених у спіралі смужок паперу.

Практична частина. Виготовлення плоских та об'ємних підробок у техніці квілінг. Створення композицій на папері, картоні.

13. Вишивка (10 год.)

Теоретична частина. Вишивка - унікальне мистецтво народної графіки. Вишиванка як символ України. Сучасні прийоми вишивання (вишивка нитками хрестиком).

Практична частина. Вишивання рушничка або серветки хрестиком з народними орнаментами, символами.

14. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підведення підсумків. Виставка кращих творчих робіт за навчальний рік.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- витоки гончарства та кераміки в Україні;
- художні прийоми, мистецькі техніки, особливості орнаментів Київської Русі;
- композиційні прийоми, елементарні закони і засоби перспективного зображення;
- поняття «ритм», «кольоровий контраст», хроматичних та ахроматичних кольорів;
- особливості самчиківського та яворівського народного розпису;
- християнські та дохристиянські символи в писанкарстві;
- прийоми ліплення рельєфів, об'ємних форм на каркасі;
- способи прорізування, згинання та згортання паперу для отримання потрібного об'єму;
- техніку виконання колажу з паперу;
- особливості роботи з природним матеріалом;
- прийоми та способи вишивання хрестиком.

Вихованці мають вміти:

- розробляти орнаменти за зразками оздоблення виробів часів Київської Русі;
- виконувати композиції, використовуючи засвоєні композиційні прийоми та елементарні закони перспективного зображення;
- створювати монохромні та поліхромні зображення;
- виконувати творчі роботи самчиківським та яворівським розписом;
- використовувати природні барвники в писанкарстві;
- володіти прийомами ліплення з пластичних матеріалів на своєму рівні;
- розписувати глиняні вироби ангобами;

- створювати складні об'ємні геометричні фігури та композиції із паперу;
- виконувати колажі, тематичні гірлянди з паперу;
- оздоблювати текстильні вироби вишивкою хрестиком за схемами.

Вихованці мають набути досвід:

- співпраці та взаємодопомоги при виконанні колективної роботи;
- створення художнього образу із використанням вивченого матеріалу;
- аналізу творів декоративного мистецтва на своєму рівні.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Матеріали		
№	Назва	Кількість
1.	Маркери	5 шт.
2.	Олівці	20 шт.
3.	Гуаш	5 коробок
4.	Акварель	3 коробки
5.	Кольоровий папір	10 наборів
6.	Серветки паперові	3 упаковки
7.	Клей ПВА	5 банок
8.	Засушені природні матеріали (листя)	В асортименті
9.	Ганчірки	В асортименті
10.	Папір білий	1 упаковка
Інструменти		
1.	Ножиці побутові	12 шт.
2.	Лінійки	10 шт.
3.	Пензлі різних розмірів (для малювання)	30 шт.
4.	Пензлі для клею	20 шт.
5.	Ножиці канцелярські	1 шт.
6.	Гумки	5 шт.
7.	Писачки	10 шт.
8.	Губки побутові	5 шт.
9.	Серветки на робочий стіл	15 шт.
10.	Дерев'яні стеки для малювання	10 шт.
Пристосування		
1.	Склянки для води	15 шт.
2.	Палітри пластмасові	15 шт.

Наочність		
1.	Таблиці з кольорознавства	1 набір
2.	Книги з декоративно-ужиткового мистецтва	в асортименті
3.	Роздруковані картинки (за темами програми)	в асортименті
4.	Фотоматеріали	в асортименті
5.	Методичний фонд із кращих робіт вихованців	в асортименті
6.	Техніка безпеки	1 комплект
7.	Правила дорожнього руху	1 комплект
Обладання		
1.	Ноутбук	1 шт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Збірник навчальних програм гуртків, студій і творчих об'єднань позашкільних навчальних закладів Київської області / за заг. ред. Т.В. Нестерук. – Біла Церква: КОПОПК, 2004.-Ч. I. – 188 с.
2. Збірник програм гуртків, студій і творчих об'єднань Кіровоградського обласного Центру дитячої та юнацької творчості. Частина I /Заг. ред. В.О. Бойчук. – Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2003. – 282 с.
3. Комаровська О.А., Руденко І.В. Орієнтовне календарне планування уроків за програмою «Мистецтво». 6-8 класи./ Книга для вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу. - Харків: ПП «Торсінг плюс», 2006. – с.730-768.-0,7
4. Комаровська О.А., Руденко І.В. Орієнтовне календарне планування уроків за програмою «Мистецтво». 7 клас./ Книга для вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу. - Харків: ПП „Торсінг плюс”, 2006. – с.747-761.-0,7
5. Комаровська О.А., Руденко І.В. Орієнтовне календарне планування уроків за програмою «Мистецтво». 8 клас./ Книга для вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу. - Харків: ПП „Торсінг плюс”, 2006. – с.762-768.-0,7
6. Косміна О.М. «Українське народне вбрання.»–Київ. Балтія-Друк,2006.
7. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Калініченко О.В. Мистецтво: Підручник 5 клас/За заг. ред. Л.М. Масол .- К.: Промінь, 2006.-160с., іл.-13,0.
8. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Калініченко О.В. Мистецтво: Підручник 6 клас/За заг. ред. Л.М. Масол .- К.: Промінь, 2006.-208с., іл.-16,0.
9. Масол Л.М., О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В. Руденко. Методика навчання мистецтва у початкової школі: Посібник для вчителів. – Х.: Веста: Вид-во „Ранок”, 2006. – 256 с. – 16,0.

10. Програми з профільних предметів для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл художнього профілю / Упоряд. О.В. Корнілова, О.В. Гайдамака, - Х.: Видавництво «Ранок», 2009.-256 с.
11. Програми факультативних курсів за вибором для спеціалізованих шкіл художнього профілю / Упоряд. О. В. Корнілова, О.В. Гайдамака. – Х.: Видавництво «Ранок», 2009. – 240 с.
12. «Художня культура». Навчальний посібник для учителів ЗНЗ. Матеріали для проведення уроків предмета «Художня культура». 9 клас. – Львів «ВД Артклас», 2009. – іл.
13. Ю. Руденко «Основи сучасного українського виховання».